

ἐθήλασαν, χωρίς ἐκ τούτου νὰ γίνωνται γνωστά εἰς τὸν κόσμον διάφορα μυστικά τῶν οἰκογενειῶν.

N. Γ.

Ἡ ΠΕΛΩΡΙΑ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΥΔΡΟΓΕΙΟΣ ΣΦΑΙΡΑ

Γνωστὸν ὅτι αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Β. Ἀμερικῆς προτίθενται τῷ 1892 νὰ ἐορτάσωσι ἐν Σικάγῳ τὴν 400ετηρίδα τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς διὰ παγκοσμίου ἐκθέσεως, ἣτις κατὰ τὰ λεγόμενα, θὰ ὑπερβῇ κατὰ πολλὰ τὴν τελευταίαν τῶν Παρισίων. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ προοδευτικῶς Ἀμερικανοῦ ὁ πύργος τοῦ *“Eiffel”* εἶνε κέρφος τῶν ὀφθαλμῶν των, διὰ τοῦτο οὗτοι σκοπὸν ἔχουσι κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Alderto de Palabio ἐν Βιλβάῳ δοθὲν σχέδιον νὰ κατασκευάσωσι πελωρίαν ἐκ σιδήρου **ὑδρογειον σφαῖραν**, ἣτις συγχρόνως νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς μνημεῖον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου.

Τὸ νέον τοῦτο τοῦ κόσμου θαῦμα θὰ εἶνε *κοιλὴ ἐκ σιδήρου σφαῖρα*, 300 μέτρων διαμέτρου, καὶ θὰ στηρίζεται διὰ τοῦ νοτίου αὐτῆς πόλου ἐπὶ βῆθρου 80 μέτρων ὥστε τὸ ὅλον ὕψος τοῦ γιγαντιαίου τούτου ἔργου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἄχρι τῆς κορυφῆς του θὰ εἶνε 380 μέτρων, ἥτοι τὸ 1/3 περίπου τοῦ ὅλου ὕψους τοῦ Ὑμηττοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σφαῖρα αὕτη θὰ περικταίῃ τὸν ἡμέτερον πλανήτην, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς θὰ ἀπεικασθῶσι αἱ θάλασσαι καὶ αἱ αἰσπερεαὶ, φέρουσαι ἀναγλύφως τὰ ὄρη αὐτῶν, τὰς πεδιάδας, κοιλάδας καὶ χαράδρας.

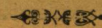
Ἐπὶ τῆς κορυφῆς δέ, ἥτοι ἐπὶ τοῦ βορείου πόλου, θὰ ἴσταται ἀκριβῆς ἀπομίμησις τοῦ πλοίου ὀλοκλήρου, δι' οὗ ὁ Κολόμβος ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικὴν, ὅπερ συγχρόνως θὰ χρησιμεύῃ καὶ ὡς μετεωρολογικὸς σταθμὸς. Ὁ ἰσημερινὸς τῆς σφαῖρας ταύτης, ὅστις θὰ ἔχη μῆκος 1000 μέτρων, πλάτος δὲ 14, θ' ἀποτελεῖ δῶμα (γαλλερίαν), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐλικοειδῆς σιδηρᾶ ὁδὸς θὰ φέρῃ ἄχρι τοῦ βορείου πόλου.

Κάτω ἐντὸς τοῦ κυκλοτεροῦς βῆθρου θὰ ἴσταται τὸ γιγαντιαῖον τοῦ Κολόμβου ἀγαλμα, περικυκλωμένον ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων τῶν θαλασσοπόρων, ἐρευνητῶν καὶ πολεμιστῶν, οἵτινες εἰργάσθησαν ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου θὰ ὑπάρχει σιδηρᾶ ὁδὸς ἐλικοειδῆς, 6000 μέτρων μῆκος ἔχουσα (ὅσον τὸ μῆκος τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου), ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ νοτίου πόλου θὰ καταλήγῃ εἰς τὸν ἰσημερινόν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ νοτίου πόλου θὰ περιλαμβάνῃ πρῶτον βιβλιοθήκην, ἐν ἣ θὰ κατατεθῇ πᾶν ὅ,τι ἐγράφη περὶ Κολόμβου, πλησίον ταύτης θὰ εὐρίσκωνται αἰθουσαι ἀκρατηρίων καὶ μουσεῖα πρὸς σπουδὴν τῆς γεωγραφίας, τῆς

φυσιογνωσ'ας καὶ τῆς ναυτιλίας. Τέλος ἀπὸ τούτων ἐντελῶς κεχωρισμένα θὰ εὐρίσκωνται ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ καφφενεῖα, ἐστιατόρια, θέατρα κτλ. Τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου θὰ μὲν ἐντελῶς κενόν, διότι ὁ θόλος αὐτοῦ θὰ ἀναπαριστᾷ ἀκριβῶς τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ ἀρχιτέκτονος τὸ ἔργον τοῦτο θὰ δύναται νὰ περιλάβῃ συγχρόνως 100,000 ἀνθρώπων, ἥτοι περίπου ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς κατασκευὴν δ' αὐτοῦ θὰ δαπανηθῶσι 32,500,000 φράγκων περίπου (Κ. Μ.)

ΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΩΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ.

Ἀνηγγέθη ἐν ταῖς ἐφημερίσιν, ὅτι τὸ σεβ. Ὑπουργεῖον προτίθεται νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς νόμον, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ θέλοντες νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον πρέπει προηγουμένως νὰ ὑποστῶσιν εἰσιτηρίου ἐξετάσεις. Τοῦτο καταδεικνύει, ὅτι τὰ Γυμνάσια τοῦ Κράτους δὲν ἐκτελοῦσιν εὐδίκως τὸν σκοπὸν αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο πάλιν τὸ Κράτος πρέπει τοὺς ἀπολυομένους ἐκ τούτων νὰ καθυποβάλλῃ εἰς δευτέραν ἐξέτασιν φάινεται, ὅτι δὲν ἔχει *πεποιθήσιν εἰς τὰς ἐργασίας τῶν καθηγητῶν τῶν Γυμνασίων*!! Παρατηρήσωμεν ὅμως μετὰ λύπης μας, ὅτι ἐν ταῖς σκέψεσι τοῦ Ὑπουργείου τὸ αὐτὸ παρκατηρεῖται παλαιὸν σύστημα, ἡ ἀδιαφορία δηλ. καὶ περιφρόνησις πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Ὁ μέλλων νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὀφείλει νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὰ Ἑλληνικά, τὰ Λατινικά, τὰ μαθηματικά, τὴν ἱστορίαν. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ φυσικὴν, χημείαν καὶ φυσικὴν ἱστορίαν, αἵτινες θεωροῦνται μαθήματα ἀνωφελῆ, ἄχρηστα οὐδόλως μορφόντα τοὺς νέους καὶ καθιστῶντα αὐτοὺς ἱκανοὺς διὰ τὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοίτησιν. Δὲν εἶνε ἄτοπον, νομιζόμεν, τοιαῦται ἰδέαι νὰ ἐπικρατῶσι κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, καθ' ὃν ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὰς φυσικὰς πρὸ πάντων ὀφείλεται ἐπιστήμας; Ἄς μὴ φαίνεται, λοιπόν, παράδοξον, ὅτι εἰς τοὺς πλείστους τῶν φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς καὶ φιλοσοφίας, εἰσερχομένους τὸ πρῶτον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, φαίνονται *ιερογλυφικά καὶ ἀκατάληπτα τὰ φυσικὰ μαθήματα*, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὰς βῆσεις τῶν ἐπιστημῶν, εἰς α; θὰ ἐπιδοθῶσιν. Ἐπειδὴ παρ' ἀμαθῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καθηγητῶν τῶν Γυμνασίων καὶ λίαν ἐπιπολαίως ἐδιδάχθησαν τὴν στοιχειώδη φυσιογνωσίαν, δὲν δύναται νὰ κατανόησιν τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίαν. Τί εἶνε προτιμότερον δι' ἕνα ἱατρὸν ἢ φαρμακοποιόν, ἢ νομικόν, νὰ γινώσκῃ νὰ *ψευτακίῃ* ὀλίγα λατινικά, καὶ νὰ ἀποδεικνύῃ τὸ θεώρημα

τοῦ Πυθαγόρου, ἢ νὰ γινώσκῃ ὅποια τις ἡ σύνθεσις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὅτι τὸ ὕδωρ εἶνε χημικὴ ἔνωσις ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου, ὁ κεραυνός ἤλεκτρικὸς σπινθήρ, καὶ τόσα ἄλλα φαινόμενα ἐν τῷ κόσμῳ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν λαμβάνοντα χώραν, ἀτινα εἰς ἄμεσον μετὰ τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκονται συνάφειαν; Ἐν τῷ *lingua latina est antiqua* θεωρεῖται ὡς ἐπάναγκες ἐφόδιον τῶν φοιτητῶν, νομίζομεν, ὅτι μείζονα ὠφέλειαν θὰ ἔχῃ ὁ φοιτητής, ἂν ἔχῃ στοιχειώδεις γνώσεις τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τῶν διεπουσῶν αὐτὸν παγκοσμίων δυνάμεων. Ἡ σπονδὴ τῆς φιλοστοργου γύσεως δόξῃε τὴν διάνοιαν καὶ ἀγαθύνει τὴν καρδίαν, ἐνῶ οἱ ξηροὶ τόποι καθιστῶσι τὸν ἀνθρώπον δύστροπον καὶ οὐχὶ σπαρτίως καὶ μοχθηρὸν καὶ πραγματικὸν **Δάσκαλον** !!

ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΓΡΑΓΩΔΙΑΝ

Ὁ Haeckel ἐλεγχόμενος ὑπὸ τοῦ συντάκτου τοῦ «Λόγου»!

(Συνέχεια. Βλ. τὸν 6. ἀριθμὸν)

Ἄλλὰ θειοτάτη ἀληθῶς εἶνε ἡ ἔννοια τῆς ἐξελέξεως κατὰ τὸν ἀνεξέλικτον καὶ ἀνεξέλεγκτον συντάκτην τοῦ Λόγου, ἐπικρίνοντα καὶ κατὰ τοῦτο τὸν Haeckel. «Ἡ δημιουργία, λέγει, προϋπάρχει τῆς ἐξελέξεως, καὶ ἡ ἐξέλιξις λαμβάνει ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δημιουργίας. — Ἡ ποίησις ἐνὸς ἀνδρός ἐκ τοῦ χοῦς τῆς γῆς, καὶ μιᾶς γυναικὸς ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἀνδρός, τοῦτο λέγεται δημιουργία τοῦ πρώτου ἀνθρωπίνου ζεύγους. Ἡ δὲ αὐξήσις καὶ ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ ἐνὸς ζεύγους εἰς ἑκατομμύρια ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐξ ὧν ἐπληρώθη ἡ γῆ, τοῦτο λέγεται ἐξέλιξις ἢ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.»

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ γνώσεις αὗται κατετέθησαν εἰς τὸ πνευματικὸν κεφάλαιον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ κατεπλούτισαν αὐτὸ τὴν 16. Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἡμέραν, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη τὸ φέρον αὐτάς φύλλον τοῦ Λόγου, πρότερον οὔσαι παντὶ καθ' ὀλοκληρίαν ἀγνωστοὶ καὶ κατὰ φαντασίαν ἔτι ἀνέφικτοι. Μέχρι τῆς 16. Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἡ ἐπιστήμη ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ ἐξέλιξις εἶνε, ὡς ὁ Haeckel παρίστησιν (Βλ. *Προμηθεῖα Α'*, σελ. 337), ἡ φυσικὴ δημιουργία, καὶ ἡ λέξις αὕτη εἶνε πολλῶ ἀκριβεστέρα τοῦ ὅρου «φυσικὴ δημιουργία», διότι ὁ ὅρος οὗτος, περιέχων μὲν τὴν λέξιν δημιουργία, ἀνάγει τὸν νοῦν εἰς τὴν δημιουργίαν τὴν ὑπερφυσικὴν, περιέχων δὲ τὸ ἐπιθετὸν φυσικὴ, συμπεριέχει ἀντίφασίν τινα τοῦ ἐπιθέτου τούτου πρὸς τὸ συνήθως ἐν τῇ ἔννοιά τῆς λέξεως δημιουργία ἐνυπολανθάνον καὶ συνυπονοούμενον ἐπιθετὸν ὑπερφυσικὴ (*contradictio in adjecto*). Ἄλλ', ὡς εἴρηται, πάντα ταῦτα κατέρριψεν ἡ 16. Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. Ἄλλο εἶνε, εἶπεν ἡ

φωτοδότις αὕτη ἡμέρα, δημιουργία καὶ ἄλλο ἐξέλιξις. Τί δὲ ἐκ τούτου ἔπεται; Μεγίστη καὶ ἀξίως ἀνυπολόγιστου ἀνακάλυψις, ἡ ἐξῆς: « — ἡ ἀντικατάστασις τῆς λέξεως «δημιουργία» διὰ τῆς λέξεως «ἐξέλιξις» καταστρέφει ἀμφοτέρως τὰς φύσει διακεκριμένας ἐννοίας, καὶ παράγει τέρως ἀλογίας, οὐ ἡ φύσις ἐξεικονίζει ἀκριβῶς τὴν φύσιν τῆς γεννησάσης αὐτὸ κεφαλῆς. Ἐζώθη καὶ ἀπεκτηνώθη παντάπασιν ὁ ζωολόγος τῆς Ἰένης, καὶ ἀπέμαθε τὰς σημασίας τῶν λέξεων, διότι καὶ τὰ ζῶα μεθ' ὧν ἀναστρέφεται ζωολογῶν, δὲν ἔχουσι γλῶσσαν [Πόσον πλαιάσαι, φιλόζωφε!!! (*)], καὶ δὲν ἐννοοῦσι τὰς σημασίας τῶν λέξεων, δι' ὧν διαλέγονται καὶ συνεννοοῦνται οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι.»

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ὑμῶν ταύτην δὲν νομίζετε ὑμέτερον χριστιανικὸν καθῆκον, ἀξιώτιμῃ κυρίῃ Προκρούστα, ν' ἀποστείλητε τῷ Ἐρνέστῳ Haeckel ἀντίτυπον τῆς *Λεξιμαθείας* ὑμῶν; Ἄν ἐγκρίνητε, πέμψετε τοιοῦτον ἀντίτυπον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ «Προμηθεῖς», καὶ ἡμεῖς ἐνεργοῦμεν ἀσφαλῶς καὶ ἀνυπερθέτως τὴν σωτηρίαν ἀποστολήν. Δὲν πιστεύομεν νὰ φοβῆσθε μὴ παρακρατήσωμεν ἡμεῖς τοιοῦτο κειμήλιον, πρὸς ὃ ἐξισοῦμεν μόνον τὸ πολῦτιμον ἐκεῖνο ὄστρακον, δι' οὗ ἐξέτετο ὁ Ἰωβ. Διὰ τῆς ἀποστολῆς δὲ τῆς ὑμετέρας *Λεξιμαθείας* οὐ μόνον θὰ ἐξέλθῃ ὁ Haeckel ἐκ τῆς παντάπασι ζωώσεως καὶ ἀποκτηνώσεως αὐτοῦ, ἣν ἡμεῖς τοσοῦτον ὀξυδερκῶς διεΐδετε, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀνακτήσῃται βεβχίως καὶ τὸ τοῦ λόγου δικαίωμα, οὐ ἀπεστέρησεν αὐτὸν ὁ Λόγος ὑμῶν «Ζωολόγος δὲ ζωῶν καὶ ἀποκτηνωθεὶς, διετάξατε ὑμεῖς, κύριε Προκρούστα, καὶ τὰς σημασίας τῶν λέξεων μὴ μαθῶν ἢ ἀπομαθῶν, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ὀμιλῇ κἂν μετὰ ἀνθρώπων, πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ θεολογῇ καὶ νὰ ἀνθρωπολογῇ ἐπὶ ἀνατροπῇ καὶ τῆς θεολογίας καὶ τῆς ἀνθρωπολογίας, καὶ ἐπὶ διαφθορᾷ τῶν ἀκούοντων αὐτοῦ νέων.»

Εὐφραίνου ἤδη καὶ σύ, Τεργεσταῖε κερχρία, ἐπικριτὰ τῶν ἐπιπολαιότητων καὶ πορηιοτήτων καὶ ἀλλοῦ ὑλιστῶν, εὐφραίνου ἐπὶ τῇ γλώσσῃ τοῦ συναδέλφου καὶ συναθλητοῦ σου, σῶτερ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, συγγραφεῦ τῶν *Ψυχολογικῶν Μελετῶν*, σὺ ὅστις ἠλά-

(*) Κατὰ τὸν Haeckel «πολλὰ τῶν ζῶων ἔχουσι γλῶσσαν, δι' ἧς ἀνακοινοῦσιν ἀλλήλοις τὰ ἑαυτῶν συναισθήματα, τοὺς πόθους, τὰς σκέψεις, καὶ ἡ γλῶσσα αὕτη εἶνε ἡ τῶν σημεῖων, τῆς ψάσεως, τῆς κραυγῆς». Βλ. *1ο τορίαν τῆς φυσικῆς θεμιουρίας ἐν τῷ ΚΓ' Μαθήματι* (σελ. 593. τῆς 6' ἐκδ. τῆς τοῦ Letourneau μεταφρ.) καὶ H. de Lacaze — Duthiers ἐν *Revue scientifique* τῆς 9. Μαΐου 1891. σελ. 577 — 585 (ἄρθρον ἐπιγραφόμενον: *Quelques observations sur le langage des bêtes*). Πρὸς δ' ἔτι καὶ Πλούταρχον ἢ Ψευδοπλούταρχον *Περὶ τῶν ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις βιβλ. Ε'*, 20 («Πόσα γένη (ζῶων, καὶ εἰ πάντα αἰσθητὰ καὶ λογικά»).